

Dopisi in novice.

Iz Ptujega. Srenjske volitve so bile v našem slovenskem okraju končane že pred nekaterimi tedni, in te dni so pa hodili politični komisarji, da izvoljeni predstojniki obljubijo vernost. Če je v kateri fari več političskih srenj, so poklicali naj več predstojnike in odbornike na eno mesto, kjer so vernost obetali; kedar je pa to minulo, so pa preskočili na šolo. Tu pa niso vprašali, ali hodijo vsi otroci v šolo? ali imate že drevesnico? kako bi dobili prostor za njo in dr., ker je bilo političnim vradnijam ukazano, da se od srenj dobi prostor naj manj za 50—100 □⁰ v ta namen; marveč po vseh srenjah, koder hodi neki gospod R. iz Petava, kakor politični komisar potegne list iz žepa, ter vpraša: „Kako hočete, da se otroci v šoli podučujejo? Nemško, kaj ne?“ Ker vendar naj bolj priprosti človek vé, da je nespametno, novince podučevati nemško, in odgovor ni vselej vgoden, pa mešetarijo dalje. „Pa v 3. razredu se bodo Vaši otroci vendar nemško učili“, pravi gospod. V štajerskem deželnem zboru je Juda Tadej Blagotinšek dokazal, da se s slovenskim jezikom ne pride dalje, nego iz Maribora do Drauburga, kakor da bi bili Slovenci cigani, ki bi se morali nemško učiti, da potujejo. Poslednjič pa reče g. komisar. „Pa vendar v treh posebnih urah na teden se bodo otroci nemščine učili, da jim ne ostane nemški jezik neznan.“ — Dobro! Kdo bo pa učitelju to plačeval? Ali gospod R. ne vé, kako težko se plačuje navadni šolski denar, ker ljudje komaj druge davke plačujejo! V nekaterih srenjah tega okraja je napravil g. komisar kmete, da so izdelano pismo podpisali.

Kako neki po drugih okrajih delajo? Tudi mislimo, da se bodo ljudje čudili, viditi, kaj se godi z njihovimi podpisi. Nekaj takega je že bilo pred enim letami pod Šmerlingom: slišali smo od sosesk, ktere hočejo nemški jezik po šolah, po tih krajih pa še šole ni bilo kakor, n. pr. v vuzeniškem in marenberskem dekanatu, okraj Marenberg. — Ko bi političski gospodje za to skerbeli, da bi učitelj svojo pičlo plačo redno dobival in da bi revni otroci mogli v šolo hoditi, vsak bi bil za to hvaležen; če se pa za to poganjajo, da se v ljudski šoli učé tujega jezika, se pa pregrešé zoper vsa pravila v pedagogiki.

V dokaz tega, da se poganjamo le za prid učenja, stavljamo ta-le predlog: Pokličite 20 naj izverstniših pedagogov iz vse Nemčije skupaj, in zastavite jim to le vprašanje:

Ali je mogoče, da se otroci v ljudski šoli poleg materinskega, povsod razširjenega jezika, naučé še drugega jezika tako, da bi rečni ali djanski poduk pri tem posebne škode ne imel. Ako ti poreko „da“ potem hočemo pa molčati. („Zkft.“)

Iz pod Grintovca. Ljubi „Tovars“ davno te že poznam in skerbno prebiram, toda nisem te imel še do sedaj v svoji lastini; za l. 1868. pa sem te naročil, da ne boš hodil mimo moje hiše, temuč da boš pri meni ostajal. Zato prosim, da sprejmeš te le verstice v

svoj prvi list v spomin najnega prijateljstva. — Veš, „Tovars“⁴, kaj bi bilo dobro? Glej „Danica“ se tje opomogla, da izhaja vsaki teden, kaj ko bi tudi ti postal tednik! Sedaj so taki časi, da ljudje radi veliko beró. Poboljšaj se tedaj tudi ti, ljubi „Tovars“⁴, in nikar ne bodi tako stisnjen! *)

Iz Planine. — Po pravici se more od šole tirjati, da se ozira na okoliščine in potrebe ljudstva, za katero je osnovana. Ni vse eno, da se le uči ta ali uni nauk, temuč treba je, da se uči tudi to, kar bo učencu naj bolj koristilo. Skerb za dušno in telesno človeško življenje je prva in sveta dolžnost naših ljudskih šol. Naj bi se tedaj skerbelo, da bi se že v ljudskih šolah učila ona umetnost, ki napejuje človeka k pomnoževanju njegovih dohodkov. Ta umetnost je pa poljedelstvo in kmetijstvo. Za naše šole pa še nimamo o poljedelstvu in kmetijstvu knjige, ki bi bila za otroški plitvi um na kratko in umevno spisana. Res je, da imamo obširno spisano knjigo od gosp. Zalokarja, pa ta knjiga ni pisana za otroke, temuč za odrasčene ljudi.

Razpis preč. knezošk. konzistorija od 19. sept. l. 1857. pod št. 1690/250, učiteljem priporoča knjigo: „Zveden kmet, ali naj-potrebniši nauki kmetijstva“, ki je prišla na svetlo v teržaški zalogi šolskih knjig. Ali se dobiva pri ljubljanskih bukvarjih, ali ne, ne vemo.***) — Ako se pa ta knjiga ne nahaja več v založbi, naj bi pa eden naših sodelavcev spisal knjigo za poduk o poljedelstvu in kmetijstvu. Gosp. Drag. Ferd. Ripšl nam je spisal „Knjižnico za kmeta“. I. zvezek ima nauke za sadjerejo. Upamo tedaj, da nam bo g. pisatelj v prihodnjih zvezkih dajal tudi lepe nauke za živinorejo, čebelarijo, svilorejo in za druge reči, ki so navadno s kmetijo združene.

Oprosti me, dragi „Tovars“⁴, da te še nekaj vprašam. Kako je to, da v svojih listih nič več ne prinašaš zanimivih spisov o zemljepisji.***) Ti spisi so res kaj razumljivi in zanimivi za otroke. Ko sem otrokom bral one čertice iz zemljepisja, so me prav pazno poslušali in prosili so me, da bi jim „Tovars“⁴ liste posodil, da bodo doma svojim staršem iz njih brali. Zagotavljam te, ljubi „Tovars“⁴, da boš učiteljem in učencem zelo vstrezal, ako boš tudi še v nastopnem letu enake zanimive spise prinašal. Gosp. pisavcu omenjenih spisov pa bi bili tudi zelo hvaležni, ako bi nam hotel še posebej kratko pa jedernato knjižico spisati, ktera naj bi obsegala vse, kar je treba vediti tudi prostemu kmetu.

L. Božič.

Iz Bistrice. (Odperto pismice „Tovarsu!“) — Ljubi „Tovars“⁴! Minulo je sedem let, kar te je rodila mati Slovenija — bela Ljubljana! — Kakor mi je znano, ti je bilo pri začetku tesno, pa hvala bodi Bogu! vendar si srečno začel, ker že živiš sedem let. Veliko težavnih

*) Prav rad bi bil tudi „Tovars“⁴ bolj radodaren, ako bi le mogel. Pridobite mu še toliko naročnikov, kakor jih ima sedaj, in potem pa še dvakrat toliko pomagavcev, kolikor jih je, vidili bote, kako si bo „Tovars“⁴ opomogel.

**) Se ne dobiva

***) V današnjem listu se Vaša želja spoľnuje.

in briddkih ur si že preživil; toda mislim, da si imel v tem času tudi veliko jasnih in veselih dni. Ljubi „Tovars!“ Ako se nam učiteljem nič kaj dobro ne godí, kako se če tebi dobro goditi, ker si naš tovarš! Ti, dragi Tovars! si se za nas učitelje rodil (kar že tvoje ime naznanja), živiš za nas učitelje, torej imaš z nami vred enako osodo! Se vé, dragi „Tovars!“ da se nam raji slabo, nego dobro godí, kajti na svetu je več ternja kakor rožic, in več žalosti, nego veselja! Vem, da si se tega v svojem sedemletnem življenji in popotovanji po svetu na tanko prepričal! Kdor po svetu hodi, marsikaj zve. Pa vedi, dragi „Tovars!“ da ti mi tvoji tovarši tvoj trud za nas s tem plačujemo, da te prav radi beremo, in da stojimo vsi za te, ko skala sredi silovitega morja! Za zgled, na to le dogodbico, ljubi „Tovars!“ Vlani nisi naznanil, kakor imaš navado, v svojem 23. listu, da boš prihodnje leto 1867. še izhajal. To eden tvojih verlih bravecev zapazivši, posname iz tega, da morda ne boš več izhajal. Tožil mi je torej imenovani moj prijatelj, kako žalostno in sramotno bi bilo za nas učitelje, ko bi mogel naš „Tovars“ zamreti! „To se nikakor ne sme zgoditi“, nadaljuje moj prijatelj. Pravi: „Ako bi se naključilo, da bi naš „Tovars“ nehal izhajati, moremo mi učitelji prošnjo do preč. ljubljansk. konzistorija narediti, da nam še „Tovars“ izhaja“. Pa ta strah mojega prijatelja bil je — kratek, kajti v 24. listu prinesel si vabilo za 1867. leto. Kaj ne, da te veseli slišati, ljubi „Tovars“, imeti take bravece? Konečno pa rečem: Bog ti daj, ljubi „Tovars“ srečo, da boš prav verlo nastopil svoj osmi tečaj. Bog ti daj še dolgo živeti na prid nam slovenskim učiteljem. Bog ti daj v novem letu 1868. prav veliko verlih čitateljev!

To ti iz dna svojega serca želi

tvoj t^{ovars}

Ivan Zarnik, učitelj. *)

Iz Komende smo dobili to le pismo: Č. g.! Potrebno se mi zdi, da Vas na nekaj prijazno opomnim. — Da sem jaz enako kot Matija Bernik za terdno postavljen, je v „Tovarsu“ mala pomota. Jaz sem od 4. nov. t. l. od sl. c. kr. vlade kakor učitelj poterjen, in sicer po predlogu gosp. dekana vsled §. 152. politič. šolskih uredeb.

Da je pa to malo drugače, kakor za terdno postavljen, prepričate se lahko sami, če berete šolski ukaz od 31. vinotoka l. 1865. št. 4605/324. Ker mora „Tovars“ do vseh učiteljev — brez razločka — enako prijazen biti, želim, da bi blagovolili to pomoto v „Tovarsu“ pojasniti.**) Serčni pozdrav!

Vam

vdani in hvaležni

Jozef Čerin, učitelj.

*) „Tovars“ se Vam lepo zahvaljuje za ljubezen, ki ste mu jo že z besedo in djanjem večkrat kazali, ter Vam obeta, da bo vedno Vaš in vseh svojih zvestih tovaršev pravi „Tovars“.

**) Prav radi popravimo to pomoto, ako ste raji poterjeni, kakor pa za terdno postavljeni. Vredn.

Iz Ljubljane. V nedeljo pred božičnimi prazniki je bila v tukajšnji čitalnici zopet tista prelepa veselica, ktera že od l. 1865. nosi venec med vsemi drugimi veselicami v ljubljanskem mestu, in ki gotovo vsakemu dobremu človeškemu srcu naj globokeje sega. Ob 11. uri se je zbrala uboga šolska mladost v čitalnični dvorani, in sicer iz šentjakopske mestne šole 28, iz normalne šole 15, iz ternovske šole 6 dečkov, iz šentpeterske šole pa 3 dečki, in 38 dekličev, vkup 90 ubožcev. To preganljivo slovesnost začne pevski zbor s cerkveno pesmijo: „Večni Oče v visokosti! k tebi se približamo!“ In res tako delo bliža nas k Njemu samemu, ki pravi: „Kdor sprejme otroka v mojem imenu, mene sprejme“. Pred delitvijo govori verli začelnik te prelepe navade, blagi g. dr. Orel; s solznimi očmi se zahvaljuje dobroserčnim dobrotnikom in dobrotnicam, ki so ali z obilnimi doneski, ali pa še tudi s svojimi rokami pripomogli, da je bilo osrečeno toliko število uboge mladosti. Obdarovanim pa verli možak priporoča, kako naj se sedaj vredni skazujejo te dobrote, in da naj nikoli ne pozabijo svojih dobrotnikov in dobrotnic. Potem razdelé preč. gosp. generalvikar A. Kos obleko, ktero otroci v postranskih sobah precej oblečejo in pridejo kakor v svate med častito družbo. Preč. gosp. generalvikar v daljšem govoru kažejo prelepo delo tega dneva ponavlja je Tobijeve besede (3. 4): „Svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka. Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Milošnja reši vsega greha in smerti, in ne pusti duše priti v temó“. Potem sklenejo z besedami: „Kar ste ubogemu dali, to ste meni dali“, in se v imenu društva tudi še zahvaljujejo za priučujočnost milostljivi gospej visokorodnega našega c. kr. deželnega predsednika pl. Konrada Eybesfelda, ktera potem ubogim otrokom še razdeli pripravljene belo štruce in jabelka, da gredó vsi lepo obloženi veselo domu. Mi pa smo navdušeno zaklicali: „Stokrat Bog poverni in plačaj vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam toliko dobroto!“

— Ukaz c. k. ministerstva za bogočastje in nauk od 31. okt. preteč. l. št. 9395 vsem deželnim gosposkam naroča, da naj se učiteljski pripravniki za ljudske šole tudi urijo v telovajah, da se potem telovadbe tudi kot zapovedan nauk učé v vseh ljudskih šolah.

Premembe v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofiji. Postavljeni in prestavljeni so g. g.: Martin Poč za ravnatelja v glavno šolo v Černomelj, Janez Barle, učitelj iz Nevelj v Budanje, v Nevlje pa Andrej Gerčar, poterj. pripravnik. — G. Fr. Adamič, učitelj v Budanji, je umrl. R. l. P!

Opomba. Ta list „Uč. Tovarša“ dobé še vsi lanski naročniki. Kdor pa se do 15. t. m. ne oglasi pri njegovem založniku, k njemu „Tovarša“ ne bo.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Melic.